

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет природничо-економічний
Кафедра біології та методики її викладання

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри біології та методики її
викладання

_____ Н.В. Казанішена
підпис

29 серпня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ВРОБНИЧОЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ

підготовки фахівців **першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**
за освітньо-професійною програмою **Біологія**
спеціальності **091 Біологія**
галузі знань **09 Біологія**
мова навчання **українська**

2022-2023 навчальний рік

Розробники програми: Любінська Л.Г. - доктор біологічних наук,
доцент кафедри біології та методики її викладання;
Рубановська Н.В. – кандидат біологічних наук.
ст.викладач кафедри біології та методики її викладання
Матвеев М.Д. - кандидат біологічних наук, доцент
кафедри біології та методики її викладання.

Ухвалено на засіданні кафедри біології та методики її викладання

Протокол № 9 від 29серпня 2022 року

ПОГОДЖЕНО

Керівник
групи забезпечення освітньої програми _____ Л.Г.Любінська
підпис

ВСТУП

Практична підготовка здобувачів вищої освіти Університету - обов'язковий компонент освітньо-професійних/освітньо-наукових програм підготовки фахівців - спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти за час навчання, набуття і вдосконалення фахових компетентностей; можливість їх працевлаштування на українському та міжнародному ринках праці.

Мета практики - оволодіння здобувачами вищої освіти сучасними технологіями, формами організації та інструментами праці в галузі їх майбутньої професії, формування та розвиток у них професійних умінь та навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Виробнича практика відповідає вимогам Стандарту вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 09 «Біологія», спеціальність 091 «Біологія», який затверджено і введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 21.11.2019 р. № 1457.

МЕТА ПРАКТИКИ

Мета виробничої практики (науково-дослідної) полягає у набутті студентами практичного досвіду та закріпленні й поглибленні набутих під час теоретичного навчання знань з теоретико-методичних аспектів функціонування установ та організацій; здобуття навичок самостійної практичної роботи; ознайомлення з конкретною установою, роботою фахівців відповідно до кваліфікації.

ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

- ознайомлення із законодавчими актами з профілю діяльності організації - базової установи практики;
- ознайомлення зі структурою установи - бази практики, організацією та методами роботи її фахівців на різних рівнях управління в процесі здійснення її основних видів діяльності;
- ознайомлення з і структурою установи та організацією роботи установи - бази практики;
- набуття практичних вмінь і навичок виконання завдань відповідно до посадових інструкцій фахівців установи;
- оволодіння поглибленими знаннями, уміннями інноваційного характеру та навичками науково-дослідної діяльності за професіями, які передбачені класифікатором та наявні в базовій установі.
- виконання індивідуальних завдань пошукового та наукового спрямування;
- виконання завдань, поставлених керівником практики від базової організації;
- підготовка звіту про проходження практики.

ТЕРМІНИ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Для студентів III курсу освітнього ступеня «бакалавр» галузі знань 09 Біологія спеціальності 091 Біологія (освітня програма «Біологія») згідно з навчальним планом передбачено проведення виробничої науково-дослідної практики у шостому семестрі на денній формі здобуття освіти тривалістю 4 робочих тижнів. Терміни проходження практик визначені навчальним планом.

КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ МАЮТЬ БУТИ СФОРМОВАНІ У ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі біології при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування законів, теорій та методів біологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 03	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 04	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 07	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
ЗК 09	Здатність діяти соціально відповідально і свідомо з метою збереження природного навколишнього середовища.
ЗК 10	Здатність працювати в команді.

Фахові компетентності спеціальності:

СК 03	Здатність досліджувати різні рівні організації живого, біологічні явища і процеси.
СК 04	Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних засобів у польових і лабораторних умовах.
СК 06	Усвідомлення необхідності збереження біорізноманіття, охорони навколишнього середовища, раціонального природокористування.
СК 07	Здатність до аналізу будови, функцій, процесів життєдіяльності, онто- та філогенезу живих організмів.
СК 09	Здатність аналізувати результати взаємодії біологічних систем різних рівнів організації, їхньої ролі у біосфері та можливості використання у різних галузях господарства, біотехнологіях, медицині та охороні навколишнього середовища.
СК 10	Здатність демонструвати знання механізмів підтримання гомеостазу біологічних систем.

Нормативний зміст підготовки бакалавра, сформульований у програмних результатах навчання:

ПРН 02. Застосовувати сучасні інформаційні технології, програмні засоби та ресурси Інтернету для інформаційного забезпечення професійної діяльності.

ПРН 03. Планувати, виконувати, аналізувати дані і презентувати результати експериментальних досліджень в галузі біології.

ПРН 04. Спілкуватися усно і письмово з професійних питань з використанням наукових термінів, прийнятих у фаховому середовищі, державною та іноземною мовами.

ПРН 06. Застосовувати моделі, методи і дані фізики, хімії, екології, математики у процесі навчання та забезпечення професійної діяльності.

ПРН 07. Володіти прийомами самоосвіти і самовдосконалення. Уміти проектувати траєкторію професійного росту й особистого розвитку, застосовуючи набуті знання.

ПРН 08. Знати та розуміти основні терміни, концепції, теорії і закони в галузі біологічних наук і на межі предметних галузей.

ПРН 09. Дотримуватися положень біологічної етики, правил біологічної безпеки і біологічного захисту у процесі навчання та професійній діяльності.

ПРН 18. Уміти прогнозувати ефективність та наслідки реалізації природоохоронних заходів.

ПРН 19. Застосовувати у практичній діяльності методи визначення структурних та функціональних характеристик біологічних систем на різних рівнях організації.

ПРН 20. Аргументувати вибір методів, алгоритмів планування та проведення польових, лабораторних, клініко-лабораторних досліджень, у т.ч. математичних методів та програмного

забезпечення для проведення досліджень, обробки та представлення результатів.

ПРН 22. Поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на доброчесність, професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень.

БАЗИ ПРАКТИКИ

Базами проведення практики можуть бути підприємства, організації, установи, які спроможні забезпечити виконання робочої програми практики. При підготовці фахівців за цільовими договорами, базами практики здобувачів вищої освіти є підприємства, організації, установи, для яких здійснюється така підготовка. Для студентів 3 курсу освітнього ступеня «бакалавр» галузі знань 09 Біологія спеціальності 091 Біологія (освітня програма «Біологія») базами проведення практики можуть бути :

– науковий відділ національних природних парків, біосферних та природних заповідників, ботанічні сади, зоопарки, науково-дослідні лабораторії біологічного та медико-біологічного спрямування.

– Науково-дослідні інститути НАН України та галузевих академій біологічного, екологічного та сільсько-господарського спрямування.

– природничі музеї.

– приватні організації біологічного, біотехнологічного спрямування.

За наявності в Університеті державних, регіональних замовлень на підготовку фахівців перелік баз практики надають органи, які формували замовлення.

У разі підготовки фахівців за цільовими договорами, базами практики здобувачів вищої освіти є підприємства, організації, установи, для яких здійснюється така підготовка. Якщо в договорі на підготовку фахівця обумовлено місце проведення практики, окремі договори не укладають. У разі підготовки фахівців за замовленнями фізичних, юридичних осіб бази практики можуть визначатись умовами договору (контракту) на їх підготовку.

Студент може сам обрати базу практики при умові її відповідності завданням практики та попереднього підписання договору

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Відповідальність за організацію, проведення і контроль проходження практики здобувачів вищої освіти покладається на ректора Університету.

Загальну організацію практики та контроль за її проведенням в Університеті здійснює завідувач практики Університету. Відповідальними за організацію і проведення практики на факультеті є декан факультету та завідувачі кафедр. Безпосереднє навчально-методичне керівництво забезпечують відповідні кафедри Університету.

Навчально-методичне керівництво, контроль за виконанням програми практики здійснюють керівники практики (від кафедр та від баз практик).

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Зміст виробничої практики визначається переліком і тематикою навчальних дисциплін, які є обов'язковими для спеціальності, а також тих, котрі вибрані для вивчення практикантом. Кількість часу, відведеного на опрацювання питань з кожного розділу практики, встановлюється керівником практики від бази практики разом із студентом-практикантом відповідно до наявного на базі практики матеріального та нормативного забезпечення, напрямів діяльності, кваліфікації персоналу тощо.

ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ У БАЗОВІЙ УСТАНОВІ

1. Ознайомлення з регламентом роботи організації, правилами внутрішнього розпорядку та службового етикету.

2. Проходження інструктажів з охорони праці, техніки безпеки і протипожежної безпеки (вступний і на кожному робочому місці практики).

3. Ознайомлення зі структурою установи та посадовими інструкціями працівників установи .
4. Вивчення посадової інструкції фахівця, на посаду якого призначено практиканта.
5. Виконання індивідуального завдання студента, визначеного керівником від базової установи під час проходження виробничої практики.
6. Виконання індивідуального завдання, визначеного керівником практики для студента під час проходження виробничої практики.

Практикантів попереджують про відповідальність за несанкціоноване розповсюдження службової інформації організації.

Студенти дотримуються регламенту роботи організації, вимог Статуту закладу, підкоряються Правилам внутрішнього розпорядку, виконувати розпорядження адміністрації та керівників практики, не допускати порушень трудової дисципліни. У разі невиконання вимог, що пред'являються до практиканта, він може бути усунений від проходження практики. Студент, усунений від практики або робота якого під час практики визнана незадовільною, вважається тим, що не виконав навчальний план семестру. За рішенням деканату факультету йому може призначатися повторне проходження практики без відриву від навчальних занять в університеті протягом семестру, що триває.

У процесі виробничої практики студенти знайомляться з установою і його документацією; допомагають у вирішенні виробничих питань, працюють над дипломною роботою, ведуть щоденник практики тощо.

Крім виконання безпосередніх завдань практики, студенти можуть залучатись до виконання окремих завдань підрозділу та керівника практики від базової установи.

Виробнича практика дає можливість студентам-біологам сформувати необхідні уміння і навички та ближче познайомитися з особливостями діяльності працівника базової установи, з веденням документації тощо.

Проходження практики регламентовано календарним графіком проходження практики, який складено відповідно до завдань практики та теми магістерської роботи керівниками практики від кафедри та організації спільно з практикантом. Тривалість щоденної практики - 6 годин.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРОВЕДЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ
студентів 3 курсу освітнього ступеня Бакалавр галузі знань 09 Біологія, спеціальності
091 Біологія (освітня програма «Біологія»)

№	Вид діяльності	Тривалість	Місце проведення	Терміни
1.	Настановча конференція. Ознайомлення з особливостями практики. Ознайомлення з установою проведення практики Інструктаж з техніки безпеки й охорони праці	3 год. 3 год.	Факультет	1 день
2.	О знайомлення з базовими установами практики. Аналіз організаційно-правових характеристик підприємства	Відповідно до вимог базової установи	Базова установа практики	3 дні
3.	Виконання індивідуального завдання керівника практики від бази практики	Відповідно до вимог базової установи	Базова установа практики	Протягом практики
4.	Виконання індивідуального завдання керівника практики від установи.	Відповідно до вимог базової установи	Базова установа практики	Протягом практики
5.	Камеральна обробка даних.	Відповідно до вимог базової установи	Базова установа практики	Протягом практики
6.	Оформлення звітної документації.	6 год.	Факультет	Згідно плану
7.	Звітна конференція.	2 год.	Факультет	Згідно плану

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ВІД УСТАНОВИ

1.	Охарактеризувати напрямки наукової діяльності і скласти схему установи практики
2.	Охарактеризувати основні види діяльності наукових працівників установи практики
3.	Проаналізувати методи наукових досліджень з ботаніки і зоології установи практики
4.	Проаналізувати лабораторні дослідження установи практики
5.	Проаналізувати основні результати наукової діяльності установи практики
6.	Проаналізувати та описати особливості проведення досліджень на пробних площах і маршрутах установи практики
7.	Проаналізувати Літопис природи, звіти з наукової діяльності
8.	Охарактеризувати наукові, науково-популярні публікації та видавничу діяльність установи практики
9.	Охарактеризувати експедиційну, екскурсійну діяльність установи практики
10.	<i>Всім практикантам підготувати оглядову статтю про наукову діяльність установи практики</i>

ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ, ЯКІ ВЕДЕ ЗДОБУВАЧ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ І ПОДАЄ НА КАФЕДРУ ПІСЛЯ ЗАВЕРШЕННЯ, ЇХ ВЗІРЦІ (Додаток А)

1. Індивідуальний план роботи студента під час практики (складається практикантом у перші дні практики і подається на затвердження керівнику практики та методисту).
2. Звіт про роботу під час виробничої практики (з додатком презентації).
3. Щоденник виробничої практики - включає всі події, спостереження та їх аналіз, особисті зауваження; ведеться практикантом особисто впродовж практики; перевіряється керівником практики, представниками деканату, ректорату; здається після завершення практики на кафедрі
4. Характеристика діяльності практиканта, підписана керівником базової установи, де він проходив практику.
5. Звіт про виконання індивідуальних завдань.

ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКІВ ПРАКТИК ВІД КАФЕДРИ

- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед направленням здобувачів вищої освіти на практику: інструктаж з охорони праці та безпеки життєдіяльності, правил поведінки (в установах, організаціях, на підприємствах), надає здобувачам вищої освіти необхідні документи (направлення, програму, щоденник практики, індивідуальне завдання, теми курсової роботи, дипломної роботи, методичні рекомендації щодо оформлення звітної документації тощо);
- повідомляє здобувачів вищої освіти про форми звітності;
- бере участь у розробці програм практик;
- бере участь у розподілі здобувачів вищої освіти за базами практики;
- розробляє тематику індивідуальних завдань на практику та видає їх здобувачам вищої освіти до початку практики;
- узгоджує з керівником практики від бази практики індивідуальні завдання з урахуванням особливостей бази практики;
- до початку практики проводить зі здобувачами вищої освіти інструктаж з безпеки життєдіяльності та охорони праці, оформляє відповідні документи;
- бере участь у настановних інструктивних нарадах та підсумкових конференціях з питань практики;
- відстежує своєчасне прибуття здобувачів вищої освіти до місць практики;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та строками її проведення;
- забезпечує спільно з керівником практики від бази практики високу якість її проходження згідно з програмою;
- контролює забезпечення необхідних умов праці, організації побуту здобувачів вищої освіти на базі практики та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці та безпеки життєдіяльності;
- надає методичну допомогу здобувачам вищої освіти під час виконання ними індивідуальних завдань, перевіряє робочу документацію;
- надає методичну допомогу студентам при підготовці до проведення занять, відвідує та оцінює залікові заходи, аналізує їх;
- проводить консультації щодо опрацювання зібраного матеріалу та його використання для звіту про практику;
- інформує здобувачів вищої освіти про порядок подання звітів про практику та їх захисту;
- перевіряє звітну документацію здобувачів вищої освіти;
- приймає захист звітів здобувачів вищої освіти про практику в складі комісії, оцінює результати практики здобувачів вищої освіти, виставляє оцінки в залікові книжки;

- здає звіти здобувачів вищої освіти про практику на кафедрі.

ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ ВІД БАЗИ ПРАКТИКИ

Керівник практики від бази практики, який здійснює загальне керівництво практикою, несе особисту відповідальність за її проведення.

Керівник практики від бази практики:

- розподіляє здобувачів вищої освіти за робочими місцями відповідно до графіка проходження практики, забезпечує ефективність її проходження;
- забезпечує проведення інструктажу з охорони праці та безпеки життєдіяльності, протипожежної безпеки на базі практики та на робочому місці під час виконання конкретних видів робіт; ознайомлює студентів з організацією робіт на конкретному робочому місці;
- забезпечує проходження практики здобувачами вищої освіти в структурних підрозділах підприємства, організації, установи;
- забезпечує і контролює дотримання здобувачами вищої освіти правил внутрішнього розпорядку бази практики;
- створює необхідні умови для оволодіння здобувачами вищої освіти новою технікою, сучасними технологіями та методами організації праці, сприяє підбору матеріалу для виконання курсових і дипломних робіт;
- оцінює якість проходження практики здобувачами вищої освіти, складає на них характеристику з відображенням виконання програми практики, якості професійних знань та умінь.

ОБОВ'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ПРАКТИЦІ

Обов'язки здобувачів вищої освіти Університету, які направляються для проходження практики:

- взяти участь у настановній конференції з питань організації практики у визначений деканатом факультету час;
- до початку практики отримати від керівника практики від кафедри направлення, методичні матеріали (методичні вказівки, програму, щоденник, індивідуальне завдання) та консультації щодо оформлення необхідних документів;
- до початку практики пройти в Університеті інструктаж з охорони праці та безпеки життєдіяльності;
- своєчасно прибути на базу практики;
- якісно та в повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики, індивідуальне завдання;
- вивчити та дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку на базі практики;
- своєчасно оформити звіт та захистити його в терміни, визначені наказом.

ВИМОГИ ДО ЗВІТУ ПРО ПРАКТИКУ

Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики та індивідуального завдання. Форма звітності здобувача вищої освіти про проходження практики-письмовий звіт.

Письмовий звіт разом з іншими документами, що передбачені робочою програмою практики (щоденником, індивідуальним завданням, характеристикою, методичними розробками, рецензіями та ін.), подається на рецензування керівнику практики від кафедри. Після доопрацювання та остаточного погодження з керівником практики від кафедри звіт у друкованому вигляді подається на захист.

Звіт має містити відомості про виконання здобувачем вищої освіти усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, розділи з охорони праці та техніки безпеки, висновки і пропозиції, список використаної літератури тощо. Вимоги до оформлення звіту визначаються робочою програмою практики.

Щоденник є частиною звіту студента. Враховуючи специфіку проведення практики, кафедри можуть розробляти окрему форму щоденника.

Звіт підписує здобувач вищої освіти, підписує та оцінює безпосередній керівник від бази практики, члени комісії з захисту звітів про проходження практики.

Звітні матеріали практики здобувачів вищої освіти (щоденник, звіт, характеристика, відгуки тощо) зберігаються на кафедрах впродовж трьох років.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ СФОРМОВАНОСТІ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Оцінка проходження виробничої практики складається із суми балів, які виставляються комісією на основі розгляду змісту звіту про практику та за підсумком усного захисту перед комісією основних положень, які входять до програми практики. Підсумкова оцінка знань, умінь та навичок студента, набутих на виробничій практиці, встановлюється за 100-бальною шкалою із подальшим переведенням її у чотирибальну шкалу оцінок.

Шкала балів, які враховуються при виставленні підсумкової оцінки за виробничу практику

№ з/п	Зміст завдання	Кількість балів
1.	Виконання та оформлення результатів (щоденник, звіт, індивідуальне завдання)	60
2.	Захист звіту про практику	30
	Загальна кількість балів	100

Критерії оцінки розділів звіту про практику (за кожний розділ)

	Виконання індивідуального завдання.	Оформлення результатів	Захист звіту про практику
Відмінно	Завдання виконано повністю і представлено відповідними результатами та додатками (таблиці, схеми, публікації тощо)	щоденник і звіт оформлені у відповідності з вимогами, зміст повністю висвітлює результати виконання основних завдань практики	Студент засвоїв матеріал, глибоко і всебічно знає зміст практики. вільно використовує набуті знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок. доповідь і відповіді на запитання вірні й повні
Добре	Завдання виконано не повністю і представлено відповідними результатами та додатками (таблиці, схеми, публікації тощо)	щоденник і звіт оформлені у відповідності з вимогами, а зміст не повністю висвітлює результати виконання основних завдань практики	Студент добре засвоїв матеріал, володіє основними аспектами практики, аргументовано викладає їх, має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу при аналізі практичного змісту. Доповідь недостатньо повна, а відповіді викладені з незначними помилками

Задовільно	Завдання виконано частково і представлено відповідними результатами і без додатків	щоденник і звіт оформлені переважно у відповідності з вимогами, а зміст частково висвітлює результати виконання основних завдань практики	Студент добре засвоїв матеріал, володіє основними аспектами практики, аргументовано викладає їх, має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу при аналізі практичного змісту. Доповідь неповна, а відповіді викладені зі значними помилками
Незадовільно	Завдання не виконано і представлено відповідними результатами	щоденник і звіт не висвітлюють результатів проходження практики або вони відсутні	Студент не може сформулювати результати практики, доповідь не підготовлена або не розкриває суті проведеної роботи

Рейтингова оцінка практики

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A (відмінно)	відмінно
82-89	B (дуже добре)	добре
75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	задовільно
60-66	E(достатньо)	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	незадовільно
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	

ПОРЯДОК ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Звіт з практики захищають здобувачі вищої освіти в комісії, призначеній завідувачем кафедри, факультетським керівником практики Розділи програми практики можуть містити методичні вказівки (рекомендації) щодо проходження практики, перелік рекомендованої літератури, екскурсії під час проведення практики та інші заходи, що сприяють закріпленню знань, здобутих під час навчання.

До складу комісії входять керівники практики від кафедр Університету і, за можливості, від бази практики, а також викладачі дисциплін фахової підготовки складу комісії входять керівники практики від кафедр Університету і, за можливості, від бази практики, а також викладачі дисциплін фахової підготовки.

Комісія оцінює результати практики здобувачів вищої освіти .у терміни, встановлені відповідним наказом про проведення практики здобувачів вищої освіти на базах практики в останні дні її проходження або в Університеті впродовж двох тижнів навчальних занять після завершення практики.

Підбиття результатів практики відбувається відповідно до принципів та критеріїв, передбачених робочою програмою практики.

Місце, час і форма приймання заліку/екзамену з практики визначається деканатом факультету і доводиться до відома студентів та керівників практик.

У студентів заочної форми навчання комісія може приймати залік з практики в період сесії, яка проходить після практики.

Оцінка за практику вноситься до відомості обліку успішності здобувача вищої освіти, залікової книжки/індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти за підписом голови комісії.

Оцінка за практику враховується стипендіальною комісією при визначенні стипендії. Здобувачеві вищої освіти, який не виконав програму практики з поважних причин (підтверджених документально), може бути надано право на проходження практики повторно. Здобувач вищої освіти, який вдруге отримав негативну оцінку з практики, відраховується з Університету. Здобувач вищої освіти, який не виконав програму практики без поважних причин або отримав оцінку «не зараховано»/«незадовільно» за результатами захисту звіту з практики, відраховується з Університету за невиконання навчального плану.

Підсумки кожної практики обговорюють на засіданнях кафедри, загальні підсумки практики - на вчених радах факультетів не менше одного разу впродовж навчального року.

Звіти керівників практик від кафедр про проходження практик зберігаються на кафедрі впродовж трьох років.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (Наказ 108-ОД від 25.09 2020 р.).

2. Плахтій П.Д., Гуменюк І.Д., Любінська Л.Г., Оптасюк О.М. Основи наукознавства: навчальний посібник / за ред. П.Д. Плахтія. - Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький О.А., 2011. - 218 с.

1. Методичні рекомендації для практичних занять із дисципліни «Сучасні проблеми з біології та медицини» / Уклад. Любінська Л.Г., Колодій В.А. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2021. – 62 с.

2. Методичні рекомендації для практичних занять із дисципліни «Менеджмент природно-заповідного фонду» / Уклад. Любінська Л.Г., Рубановська Н.В. – Кам'янець-Подільський: : Аксіома, 2021. – 61 с.

3. Оптасюк О.М., Любінська Л.Г., Оптасюк С.В. Інструментальні методи досліджень в біології та медицині / Навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2021. – 95 с.

4. Любінська Л.Г., Оптасюк О.М., Шевера М.В., Федорончук М.М., Когут Є.І., Любка Т.Т. Методичні рекомендації з проведення польової практики з ботаніки (збір рослин та виготовлення гербарію). 3 доповнене видання. Берегово: Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, 2020. 72 с.

5. Оптасюк О.М., Любінська Л.Г. Альгологія та мікологія. Лабораторні роботи. Навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2019. 139 с.

6. Оптасюк О.М., Любінська Л.Г. Лабораторні роботи з ботаніки. Частина 1. Систематика водоростей, грибів та лишайників. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2019. 142 с.

7. Любінська Л.Г., Оптасюк О.М., Федорончук М.М., Шевера М.В., Протопопова В.В., Когут Є.І., Любка Т.Т. Методичні рекомендації з проведення польової практики з ботаніки (морфологія та екологія рослин). Берегове, 2021. 64 с.

8. Методичні вказівки з написання та оформлення кваліфікаційних робіт студентами спеціальностей 091 Біологія та 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2021. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см.Л.Г. Любінська, Матвеев М.Д. О.М. Оптасюк, І.Д. Григорчук, Н.В. Казанішена, М.І. Козак, П.Д. Плахтій, В.А. Колодій, Н.В. Рубановська [під заг. ред. І.Д.Григорчук].